

11 juni 2008

Oogst uit het Lab zoekt oplossing biotech-debat

Oogst uit het Lab is een nieuwe poging het vastgelopen biotech-debat nieuw leven in te blazen. Naast een beschrijving van de nieuwste gentechologie en haar maatschappelijke betekenis dragen twee ervaren biotech-adviseurs mogelijke oplossingen aan.

DOOR JAN CEES BRON

RECENSIE

Twintig jaar geleden schreven Huib de Vriend en Piet Schenkelaars het boek *Oogst uit het Lab: biotechnologie en voedselproductie*. Ondertussen groeide het areaal transgene gewassen explosief naar 27 keer de omvang van Nederland. Volgens de auteurs tijd voor een grondige update en uitbreiding. *Oogst uit het Lab* legt uit hoe nieuwe gentechnieken in de landbouw en voedselproductie zijn geïntroduceerd. Het boek is onderverdeeld in een negental duidelijk afgebakende hoofdstukken. Deze zijn beschrijvend van aard en bedoeld voor een breed publiek. Pas in het laatste hoofdstuk spreken de schrijvers zich werkelijk uit.

In de eerste hoofdstukken wordt ingegaan op de context van de ontwikkeling van gengewassen. De auteurs beschrijven de technologische ontwikkeling en de invloed van de toenemende machtsconcentratie in de agro-industrie op de verspreiding van technologische toepassingen.

Zo leert de lezer dat uiteindelijk slechts tien bedrijven ruim 80 procent van het zaaigoed ontwikkelen en distribueren. Vergelijkbare concentraties vonden ook plaats in de afzet en agrochemie. De auteurs, beiden zelfstandig biotechnologie adviseurs, pleiten vóór een toekomst met biotechnologie. Als ingenieurs zien ze te veel mogelijkheden en te weinig gevaren in de technologie om ze af te schrijven op sentimenten.

Wel plaatsen ze kanttekeningen bij de remmende werking van het octrooirecht, de toenemende macht van met name zaadbedrijven en het democratisch tekort in de ontwikkeling.

De auteurs stellen dat het debat over gentechologie nodeloos is uitgelopen op een welles nietes spelletje zonder uitzicht op een oplossing. Terwijl aan producten eisen worden gesteld, geldt dit nauwelijks voor hoe de besluitvorming tot stand komt. Aan het maatschappelijk draagvlak is op verkeerde wijze en te weinig gewerkt door industrie en overheid.

Ten eerste denken de auteurs dat meer recht moet worden gedaan aan de complexiteit van het biotechnologie vraagstuk, zowel in technologisch, economisch als maatschappelijk opzicht.

Daarnaast moet de publieke financiering van biotechnologie hoger op de politieke agenda komen. De auteurs stellen dat burgers doorgaans alleen worden aangesproken als consumenten. De burger is echter ook stemgerechtigd en via pensioenfondsen, aandelen et cetera in staat beleggingsbeslissingen te wijzigen.

Ten slotte pleiten de auteurs voor het creëren van een brede deskundigheid, niet alleen onder wetenschappers, maar ook onder burgers. Van bedrijven wordt in het plan van de auteurs gevraagd meer openheid te geven. Noodzakelijk gezien de ophef over onder meer duurzame landbouw en bio-brandstoffen.

De centrale stelling van de schrijvers, dat het tijd is naast eisen te stellen aan producten ook eisen moeten worden gesteld aan de besluitvorming, wordt meer dan aannemelijk gemaakt. Jammer is wel dat de eindredactie vrij slordig te werk is gegaan. Er gaat vrijwel geen pagina voorbij zonder taalfouten.

□ *Oogst uit het Lab: biotechnologie en voedselproductie*, Huib de Vriend en Piet Schenkelaars. ISBN: 978-90-6224-471-3. Uitgeverij Jan van Arkel. €22,50 ex. verzending.

□ Jan Cees Bron is verslaggever van

het Agrarisch Dagblad